

Κάλεσμα για εθνική ενότητα και ομοψυχία από τον Μητρ. Σερρών

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Σερρών και Νιγρίτης](#)

Πομαντορική Εγκύκλιο με την οποία απευθύνεται προς το χριστεπώνυμο πλήρωμα της Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης, με αφορμή την έναρξη του επετειακού έτους με αφορμή τη συμπλήρωση 200 χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, απέστειλε ο Μητροπολίτης κ. Θεολόγος.

Όπως σημειώνει ο Σεβασμιώτατος: «Η μελέτη και η βαθιά γνώση της ιστορίας, η επαγρύπνηση και η εγκατάλειψη του εφησυχασμού, η εθνική μας ενότητα και ομοψυχία αποτελούν και σήμερα τα πιο αποτελεσματικά όπλα, για την αντιμετώπιση των ποικίλων εθνικών, κοινωνικών και πνευματικών προκλήσεων της σύγχρονης εποχής».

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ:

«Η ελληνική Έπανάσταση είναι η πιο πνευματική επανάσταση που έγινε στον κόσμο. Είναι αγιασμένη. Η ελευθερία, που γι' αυτή θυσιαζόντανε οι Έλληνες, δεν ήτανε κάποια άκαθόριστη θεότητα, αλλά ήτανε ο ίδιος ο Χριστός» (Φώτης Κόντογλου. Η πονεμένη Ρωμισούνη).

Άγαπητοί μου αδελφοί,

Ο ἔνδοξος Ἑλληνικός λαός στήν ἱστορική του πορεία, ἔχει γνωρίσει πολλούς κατακτητές, ἔχει ἀποκτήσει συνείδηση τί θά πεί σκλαβιά καί ἔχει χύσει πολύ αἷμα γιά τήν πολυπόθητη κάθε φορά ἐλευθερία του. Ἔτσι γνωρίζει τή μεγάλη σημασία καί ἀξία τῆς εἰρηνικῆς καί ἐλεύθερης ζωῆς. Ἡ Ἐθνεγερσία τοῦ 1821 συνδέθηκε ἄρρηκτα μέ τόν ἕως θυσίας ἀγώνα γιά τήν ἀνάκτηση τῆς ἐλευθερίας. Εἶναι κοινό χαρακτηριστικό ὅλων ἐκείνων τῶν γενναίων δημιουργῶν τῆς ἐποποιίας τοῦ 1821, ἡ βεβαιότητα γιά τόν ἱερό σκοπό τῆς Ἐθνεγερσίας, ἡ κοινή ἀπόφαση γιά τήν ἐλευθερία ἢ τόν θάνατο καί ἡ κοινή πίστη στήν θεία συμμαχία καί πρόνοια. Στόν ὑπέρτατο αὐτόν ἀγώνα οἱ ἀγωνιστές τῆς ἐλευθερίας προσέφεραν μέ θαυμαστή γενναιότητα τήν ἴδια τους τήν ζωή καί ἀποφάσισαν τόν ὑπέρ πάντων ἀγώνα ἐναντίον τοῦ ἀλλόθρησκου καί βάρβαρου δυνάστη.

Κατά τήν διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμός, ἡ πονεμένη Ρωμηοσύνη, ὅπως τήν χαρακτηρίζει ὁ Φώτης Κόντογλου, ἀντιστάθηκε μέ τήν ὀρθόδοξο πίστη, τήν ἐλληνική παιδεία, τό ντουφέκι καί μέ τό φιλότιμο. Στίς ἔνοπλες ἐξεγέρσεις, πρωτοστατοῦσαν οἱ κλεφταρματοῦλοι, ἀλλά κεφαλαιώδης ἦταν καί ὁ ρόλος τῶν Ἐπισκόπων, τῶν ἀπλῶν ἱερέων καί τῶν μοναχῶν. Στήν δεύτερη μορφή ἀντιστάσεως, τήν πνευματική καί ἠθική, ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε ὁ ἀδιαμφισβήτητος ἡγέτης καί καθοδηγητής. Ἡ συμμετοχή τῆς Ἐκκλησίας στήν ἀντίσταση κατά τοῦ

Τούρκου δυνάστη καί ἡ προσφορά της στήν διαφύλαξη τῆς ἐνότητας καί τῆς συνέχειας τοῦ Γένους ὑπῆρξαν μεγαλειώδεις. Ὁ ἔγκριτος Βρετανός Βυζαντινολόγος Στήβεν Ράνσιμαν, στό βιβλίο του «Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν Αἰχμαλωσίᾳ» ἐπισημαίνει: «Ἡ Ὀρθοδοξία ἦταν ἡ δύναμη πού διετήρησε τόν Ἑλληνισμό κατά τήν διάρκεια τῶν σκοτεινῶν αἰώνων...». Τό Ἑλληνικό ἔθνος ἀφοῦ δοκιμάσθηκε σκληρά, τελικά θριάμβευσε, γιατί εἶχε πίστη στόν Θεό, τό δίκαιο καί τήν ἀλήθεια.

Ἡ πνευματική αὐτή ἀντίσταση τοῦ Γένους καί ὁ πρωταγωνιστικός ρόλος τῆς Ἐκκλησίας μας κατά τήν περίοδο ἐκείνη ἀναδεικνύονται κυρίως στούς τομεῖς τῆς διαφυλάξεως τῆς πίστεως καί τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως. Οἱ ἔννοιες Ὀρθόδοξος καί Ρωμηός ἦσαν σχεδόν ταυτόσημες. Καθ' ὅλην τήν διάρκεια τῆς δουλείας στούς Ὀθωμανούς Τούρκους ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ὑπῆρξε ἕνα μεγάλο καί διαρκές σχολεῖο πίστεως, ἐλληνικῆς παιδείας, ἐλπίδος, ὑπομονῆς, πνευματικῆς ἀντιστάσεως, ἠθικῆς ἐλευθερίας καί ἐθνικῆς ἀφυπνίσεως. Ἔτσι ἐπιτεύχθη ἡ παλιγγενεσία τῆς πατρίδος. Μόνον ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ βαθειά πίστη τῶν ἡρωϊκῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ 1821. «Μάχου ὑπέρ Πίστεως καί Πατρίδος» ἔγραφε στήν Προκήρυξη τῆς 24ης Φεβρουαρίου τοῦ 1821 ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης.

Μέ τήν συντονισμένη προετοιμασία από τήν Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τούς διδάχους τοῦ γένους, τούς προεστούς καί τίς ἄλλες κοινοτικές ομάδες καί κυρίως χάρις στό ἀδούλωτο φρόνημα τῶν Ἑλλήνων, πού διαχρονικά ἀποτελεῖ κληρονομιά τῆς φυλῆς μας, ξύπνησαν λησμονημένες στό χρόνο προσδοκίες, φούντωσαν ξεθωριασμένες ἀπό τά βάσανα ἐλπίδες, ἀναβίωσαν καταπιεσμένες ἀπό τήν φρικτή τυραννία δυνάμεις. Ἔτσι, ξεσηκώθηκαν ἀπό τήν ταπείνωση οἱ σκλαβωμένοι Ἕλληνες, ξαναγεννήθηκαν μέσα στόν τάφο οἱ ἀγωνιστές, ἐστάθησαν μέ γενναιότητα μπροστά στό βάρβαρο δυνάστη καί ὕψωσαν μέ ὑπερηφάνεια τό σύνθημά τους σέ κάθε γωνιά τῆς ἑλληνικῆς γῆς: «Ἐλευθερία ἢ θάνατος», «Γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν ἁγία καί τῆς Πατρίδος τήν ἐλευθερία». Σ' αὐτόν τόν τιτάνιο ἀγώνα πηγὴ ἐμπνεύσεως καί δύναμις συνεκτική ὑπῆρξε ἡ ἁγία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, γιά τήν ὁποία τόσο εὐστοχα ἡ ἀείμνηστη λογοτέχνης Ἰωάννα Τσάτσου ἔλεγε: «Ἡ Ὁρθοδοξία ἦταν πατρίδα σέ κάθε σκλαβιά. Ἡ πατρίδα μας ἦταν ἡ Ὁρθοδοξία μας»! Κάθε ἥρωας, πού ἔγινε ἐπώνυμος ἢ ἔμεινε ἀνώνυμος πάνω στή σκηνή τοῦ μεγάλου ἀγώνα, ἐνσάρκωσε μέσα του ὁλόκληρο τό Ἔθνος, ὅπως καί τό ἴδιο τό Ἔθνος ταυτίσθηκε μέ κάθε ἐπώνυμο ἢ ἀνώνυμο ἀγωνιστὴ τοῦ ἔπους τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάσταση δέν μοιάζει μέ καμία ἄλλη ἐπανάσταση τῆς ἐποχῆς. Ἀξιοποιεῖ μὲν τίς ιδέες ἀπὸ ἄλλα εὐρωπαϊκὰ ἐπαναστατικὰ κινήματα τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀλλὰ δέν εἶναι ἀντίγραφο καμμιᾶς. Εἶναι ἐπανάσταση μέ ἐθνικὸ καί θρησκευτικὸ χαρακτήρα, πού ἔχει ὡς κίνητρο τήν ἀπελευθέρωση τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς ἀλλόθρησκους Ὀθωμανούς. Ἦταν ἐπανάσταση ἑνὸς εὐγενικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ποθοῦσε τήν ἐθνικὴ του ἀνεξαρτησία, ἔπειτα ἀπὸ σκλαβιά 400 καί περισσοτέρων χρόνων στόν Τούρκο δυνάστη. Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἔχει συνοψίσει σέ λίγες γραμμές μέ τόν πλέον αὐθεντικὸ τρόπο τόν χαρακτήρα τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀγῶνος: «Ἡ ἐπανάστασις ἡ ἐδικὴ μας δέν ὁμοιάζει μέ καμμίαν ἀπὸ ὅσας γίνονται τήν σήμερον εἰς τήν Εὐρώπην. Τῆς Εὐρώπης αἱ ἐπαναστάσεις ἐναντίον τῶν διοικήσεων των εἶναι ἐμφύλιος πόλεμος, ὁ ἐδικὸς μας πόλεμος ἦτον ὁ πλέον δίκαιος, ἦτον ἔθνος μέ ἄλλον ἔθνος». Ἡ ἐθνικὴ παλιγγενεσία διακρινόταν γιά τήν ὁμοψυχία τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ, τήν ἀκλόνητη πίστη, τόν ἀγνό πατριωτισμό, γι' αὐτό καί πέτυχε. Σωρεῖα ἀρχιερέων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπως ὁ Ἀθηνῶν Θεόφιλος, ὁ Μονεμβασίας καί Σπάρτης Χρῦσανθος, ὁ Χριστιανουπόλεως Γερμανός, ὁ Ναυπλίου καί Ἄργους Γρηγόριος, ὁ Δημητσάνης Φιλόθεος, ὁ Ὠλένης Φιλάρετος, ὁ Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ, ὁ Κορώνης Γρηγόριος, ὁ Κίτρους Μελέτιος, ὁ Ἱερισσοῦ Ἰγνάτιος, ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος, ὁ Ἄρτης Πορφύριος, ὁ Ἐλους Ἄνθιμος, ὁ Σαλώνων Ἡσαΐας, ὁ Λαρίσης Πολύκαρπος, ὁ Χίου Πλάτων, ὁ Μεθώνης, Ναυαρίνου καί Νεοκάστρου Γρηγόριος, ὁ Ρωγῶν Ἰωσήφ, ὁ Σισανίου καί Σιατίστης Ἀλέξανδρος, κληρικοὶ καί μοναχοὶ ἱερομάρτυρες καί ἔθνομάρτυρες, ὅπως ὁ Ἀθανάσιος Διάκος στήν Ἀλαμάννα, ὁ Γρηγόριος Δικαῖος στό

Μανιάκι, ο καλόγερος Σαμουήλ στο Κούγκι και αγωνιστές, έλαβαν ενεργό μέρος στην Έπανάσταση, έδωσαν την ζωή τους πολεμώντας τον Όθωμανό κατακτητή και τό αίμα τους πότισε τό δένδρο τής Έλληνικής έλευθερίας.

Ένας από τούς θεσπεσίους πρωτεργάτες αυτού του έπους, στον όποιον οί σύγχρονοι Σερραίοι όφείλουμε ιδιαιτέρα τιμή και εύγνωμοσύνη, για όσα υπέρ τής πίστεως και τής πατρίδος έπραξε, είναι και ό συντοπίτης μας Αρχιστράτηγος Έμμανουήλ Παπᾶς, ό όποιος προσέφερε στον άγώνα όλόκληρη την οικογένεια και την ζωή του και σφράγισε την πολύτιμη αυτή προσφορά μέ τον θάνατό του. Έργάσθηκε μέ σύνεση, εύστροφία και άγωνιστικό φρόνημα, μή φειδόμενος κόπων και χρημάτων, υπέρ τής έθνικης άφυπνίσεως και προστασίας τών άδικουμένων Έλλήνων και υπέρ του υπερμεγίστου άγαθού τής έλευθερίας. Η έξέχουσα και έμβληματική προσωπικότητα του Σερραίου άρχηγέτη, διεδραμάτισε σπουδαίο ρόλο στην έκβαση του άπελευθερωτικού άγώνα σέ τοπικό αλλά και έθνικό επίπεδο. Η συνεισφορά του στον άγώνα, ή όποια άνεδείχθη υπερτέρα τών περιστάσεων σέ φιλοπατρία, άγνότητα και καθαρότητα προθέσεων και κινήτρων, θάρρος, άνδρεία και πνεύμα θυσίας, είναι μεγαλειώδης και μοναδική σέ άποφασιστικότητα, αφού υπερέβη τά όρια του έφικτου και μετεωρίσθηκε στα όρια του θαύματος. Άς είναι αιώνια ή μνήμη του «άθανάτου» αυτού ήρωα που τά σεπτά λείψανά του σκεπάζει ή ένδοξος Σερραϊκή γή και άπαλά τά μυρώνει μέ τό εύωδιαστό θυμίαμα τών λουλουδιών της.

Χρέος του οίκουμενικού Έλληνισμού και έπιβεβλημένο καθήκον όλων μας που σήμερα άπολαμβάνουμε τό μέγα άγαθό τής έλευθερίας, είναι νά άξιοποιήσουμε την πνευματική αυτή παρακαταθήκη και την ιστορική έμπειρία, την όποια συνθέτουν οί άγώνες και οί θυσίες τών ήρώων άγωνιστών τής Έθνικης παλιγγενεσίας. Η λαμπρή αυτή έπέτειος μᾶς δίδει την άφορμή νά έμβαθύνουμε μέ γόνιμο τρόπο στα γεγονότα, νά διδαχθοϋμε από αυτά, διορθώνοντας τά λάθη μας και αυξάνοντας τις άρετές μας, νά «κοινωνήσουμε από τό άθάνατο κρασί του '21», αλλά και νά θυμηθοϋμε τις κακουχίες και τά βάσανα που έζησαν οί ένδοξοι πατέρες μας. Παραλλήλως όμως αυτή ή έπέτειος θά πρέπει νά λειτουργήσει και ως ένα ισχυρό ανάχωμα στην ίσοπεδωτική λήθη τών καιρών μας, που άπεργάζεται την άποδυνάμωση τών συνεκτικών και ύπαρκτικών στοιχείων αυτού του Έθνους. Η άπαλλαγμένη από προκαταλήψεις, φανατισμούς και στρεβλώσεις μελέτη και γνώση τής ιστορίας μας είναι ιερά ύποχρέωσις και καίριο μέλημα κάθε έχέφρονος λαού, που πορεύεται μέσα στο συνεχώς μεταβαλλόμενο σύγχρονο ιστορικό γίνεσθαι.

Άγαπητοί μου άδελφοί,

Η τοπική μας Έκκλησία, θέλουσα να συμβάλει ούσιαστικά στον έορτασμό τής

τριπλής έπετείου, τής συμπληρώσεως δηλαδή τών 200 χρόνων από: α) τής έθνικής παλλιγενεσίας (25-03-1821), β) τής θαυμαστής διασώσεως τής μεγαλομάρτυρος πόλεως των Σερρών, πρεσβείαις του άγιού ένδόξου Άποστόλου Ίωάννου του Θεολόγου, τήν 8η Μαΐου 1821, έκ τής σφαγής υπό τών όθωμανών Τούρκων και γ) τής κοιμήσεως του πρωτεργάτου τής έπαναστάσεως στην Μακεδονία, Σερραίου Άρχιστρατήγου Έμμανουήλ Παπα, τήν 5η Δεκεμβρίου 1821, προγραμματίζει διά τό τρέχον έτος 2021 μία σειρά έκδηλώσεων έπετειακού και διδακτικού χαρακτήρος, που σύν Θεώ, θά πραγματοποιηθοϋν μέ τήν συνεργασία θεσμικών φορέων τής περιοχής μας, αλλά και τής Ίεράς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος και θά άποτελέσουν από κοινοϋ μία καλή άφορμή για όλους μας, ώστε νά αξιοποιήσουμε τήν πνευματική αϋτή παρακαταθήκη τών πατέρων μας και τήν ιστορική έμπειρία αϋτου του μαρτυρικού λαου και νά κρατήσουμε άσβηστη τή φλόγα τής έλευθερίας.

Ή μελέτη και ή βαθιά γνώση τής ιστορίας, ή έπαγρύπνηση και ή έγκατάλειψη του έφησουχασμοϋ, ή έθνική μας ένότητα και όμοψυχία άποτελοϋν και σήμερα τά πιό άποτελεσματικά όπλα, για τήν αντιμετώπιση τών ποικίλων έθνικών, κοινωνικών και πνευματικών προκλήσεων τής σύγχρονης έποχής. Ή μελέτη και κυρίως ή γνώση τής έθνικής μας ιστορίας, άπηλλαγμένης από προκαταλήψεις, ιδεολογικές άγκυλώσεις και άνούσιες ύπερβολές, θά μάς όδηγήσει νά αντιληφθοϋμε τήν διαχρονική άξία και θαυμαστή έπικαιρότητα τών λόγων του συγγραφέως Στρατή Μυριβήλη: «Όμως ένας άνθρωπος, ένας λαός, ένα έθνος, δέν εξαφανίζεται μονάχα μέ τή φωτιά και μέ τό σίδερο. Δέν εξαφανίζεται μονάχα μέ τό χάσιμο τής ζωής του. Έξαφανίζεται πιό σίγουρα, πιό τελειωτικά μέ τό χάσιμο τής ψυχής του. Τής ψυχής του τής άτομικής, τής ψυχής του τής όμαδικής. Χάνω τήν ψυχή μου θά πει: χάνω τήν οϋσιαστική μου ύπαρξη. Άν ύπάρχουμε σήμερα σαν Έλληνική φυλή, είναι γιατί κρατηθήκαμε από τό άμφιο τής θρησκείας μας όλα αϋτά τά χρόνια».

Ή δέ χάρις και ό τηλαυγής φωτισμός του Έπιφανέντος Κυρίου και Σωτήρος ήμών Ίησοϋ Χριστοϋ, εύχομαι νά σκεπάζουν όλους σας πάντοτε άγιαστικώς και προστατευτικώς.